

Aan: "ACM-post@acm.nl" <ACM-post@acm.nl>

Geachte directie,

Bij deze dienen wij onze zienswijze in op het door u gepubliceerde ontwerpbesluit omtrent het opstellen van een zogenaamde groepstransportovereenkomst (GTO), zaaknummer ACM/23/184255. We dienen deze in namens de deelnemende hubregisseurs aan de Community of Practice voor Drentse energiehub. Deze CoP is onderdeel van de Drentse uitvoeringsregeling voor energiehub die door de Provincie Drenthe gevoerd wordt.

Wij hebben onze zienswijze gegroepeerd in 7 punten, die hieronder in willekeurige volgorde zijn weergegeven.

1 Wij maken ons zorgen of het ontwerpbesluit voldoende handvatten biedt om de defensieve houding van netbeheerder Enexis te doorbreken.

Wij vinden de houding van de netbeheerders tot op dit moment zeer zorgwekkend. Ten eerste duurt het verschrikkelijk lang voordat GTO-voorstellen tot stand komen. Tot deze tijd klinken er vanuit één netbeheerder verschillende geluiden en inzichten (met andere woorden, er wordt niet met one voice vanuit de organisatie gesproken). Een vergelijking in werkwijze tussen netbeheerders is ook al niet te maken.

Ten tweede lijken de netbeheerders heel druk met pilots. Veel bedrijven en energy hubs die ook deel willen zijn van een pilot, krijgen nul op het rekest, omdat de pilots vergeven zijn en “vol” zitten. Wanneer we echter vragen naar de lijst met pilots, blijkt niemand in staat (of van wils) een eenduidige lijst met pilots te kunnen verschaffen. Waarmee is men dan zo druk en waarom worden er andere verzoeken tegen gehouden? Vragen die aan netbeheerders worden gesteld om mee te doen aan pilots of om ondersteuning bij het oprichten van een energy hub of GTO worden vaak gewoonweg niet beantwoord.

Wij zien dat ACM kiest voor een overleg model waarin in dialoog de benodigde ruimte van de groep en de beschikbare ruimte op het net worden verkend om tot een GTV te komen. Wij waarderen deze insteek waarmee niet op voorhand een afslag op het bestaande vermogen wordt gedaan, maar gezocht wordt naar de optimale oplossing binnen de beperkingen van de concrete situatie.

Tegelijkertijd leidt deze insteek tot zorgen. Het ontbreken van harde richtsnoeren kan er toe leiden dat de netbeheerder alles in zijn eigen voordeel blijft uitleggen. Daarmee denken we zowel aan de hoogte van het GTV als aan de tijd die de netbeheerder neemt om tot een GTV en GTO te komen. Een verdere zorg is dat houding, aanpak en voortgang per netbeheerder (sterk) kunnen gaan verschillen. Dat zou de willekeur vergroten en tot verdere verslechtering van het ‘level playing field’ voor bedrijven in Nederland leiden.

Wij zouden daarom graag zien dat er hardere eisen aan uitkomsten en tijdslijnen worden gesteld dan nu het geval is. Zodat er meer houvast ontstaat.

2 Er is een zorg dat er een probleem ontstaat bij het vertalen van de categorieën van de netbeheerder naar de categorieën in de code.

Bedrijven zitten qua contract soms in een andere categorie dan qua vermogen. We onderschrijven de behoefte om verschillende klanten onder een onderstation met elkaar te kunnen laten samenwerken in de GTO. In het overzicht van de ACM is A5 0,3MVA tm 3MVA en A6 3 MVA tm 10 MVA. In de categorie A6 vallen naar verwachting zowel MSD als MST klanten. Je kunt je voorstellen dat MST klanten zich gaan afvragen of ze niet teveel betalen als ze ook MSD klant zouden kunnen zijn en hun contracten willen aanpassen. MST klanten zijn technisch andere klanten dan MSD; het kan wenselijk zijn dit wél als term mee te nemen in de code om extra verwarring te voorkomen. Transparantie vanuit de netbeheerder is hier wel noodzakelijk. Daarbij vinden wij het wenselijk als op termijn deze categorieën gelijkgetrokken worden tussen verschillende netbeheerders.

3 De EnergieBelasting wordt geheven op het niveau van de individuele deelnemers aan de GTO

De EnergieBelasting valt buiten het bestek van dit Ontwerpbesluit. Wij vragen op dit punt daarom ook geen aanpassing van het besluit. Wel zien we het belang van een EnergieBelasting die recht doet aan de optimalisatie op groepsniveau van een GTO. Het kan nu zo zijn dat de EnergieBelasting een prikkel geeft om binnen de aansluiting tot optimalisatie te komen, terwijl het GTO dit juist tussen aansluitingen probeert. Dit zijn tegenstrijdige prikkels die er voor kunnen zorgen dat het financieel interessanter is om op aansluitniveau te sturen, terwijl de maatschappelijke waarde van sturen op groepsniveau groter is.

Een voorbeeld van bovenstaande is dat de EnergieBelasting incentiveert om batterijen achter de meter van elke deelnemer aan een groep te plaatsen. Over de stroom die daar wordt opgeslagen en gebruikt wordt immers geen EnergieBelasting betaald. Dit leidt tot vele, kleinere batterijen. Energetisch en economisch gezien zou één grote batterij een logischere oplossing zijn: grotere batterijen zijn goedkoper om te plaatsen en bovendien zou er minder totaalvermogen nodig zijn door de uitmiddeling (‘pooling’) die over de groep heen automatisch al plaatsvindt.

Een vergelijkbaar voorbeeld is zonne-energie. Momenteel is het zo dat over de zonne-energie die bij bedrijf A wordt opgewekt en bij bedrijf B gebruikt EnergieBelasting wordt geheven terwijl ze beiden in dezelfde groep zitten. Hierdoor loont het niet om extra panelen op bedrijf A te plaatsen, terwijl dit voor de groep wel degelijk interessant kan zijn.

Bovenstaande voorbeelden laten het voordeel voor de groep zien, maar leveren ook de netbeheerder voordelen op. Optimalisatie op groepsniveau leidt namelijk tot ontlasting van de hoger gelegen netvlakken doordat vraag en aanbod in de groep al op continue basis bij elkaar worden gebracht. Hetgeen de totale kosten van de energietransitie verlaagt.

Hierbij zij opgemerkt dat optimalisatie op groepsniveau tot een verhoging van de kosten op het LS en MS net kan leiden, zo leren wij in ons gesprek hierover met netbeheerders. Het lijkt ons daarom goed om in in individuele gevallen in samenspraak met de netbeheerder af te wegen of bepaalde assets achter de aansluiting of op groepsniveau worden geplaatst.

Wij vragen ACM hierom in de toelichting op het besluit te wijzen op het belang van harmonisering van de EnergieBelasting met de nieuwe groepsrealiteit.

4 U vraagt in uw ontwerpbesluit of het een goed is om het kWh-tarief onder de GTO te laten vallen.

Wij denken dat het inderdaad een goed idee is om het kWh-tarief onder de GTO te laten vallen. Dit is een extra incentive om op groepsniveau te optimaliseren en leidt tot maatschappelijk betere keuzes, zie ook ons betoog omtrent de EnergieBelasting onder het vorige punt.

5 Het is voor grote partijen met ruimte in het GTV niet altijd interessant om mee te doen, doordat er straks wordt gekeken naar de gelijktijdige piek.

Bij bedrijven met een groot Gecontracteerd Transport Vermogen (GTV), die iets in een GTO kunnen inbrengen kan het kijken naar historische pieken leiden tot een grote verlaging van het gezamenlijke GTV en zelfs tot het verlagen van het GTO GTV tot onder hun huidige niveau. Dit is zeer zorgelijk want het werpt een barrière op in de vorming van GTO's. Bedrijven met ruimte in het GTV zullen huiverig zijn om ruimte in te leveren. Uitgangspunt van een GTO moet altijd zijn dat de groep en de netbeheerder er op vooruit gaat.

In het verleden (zo geven netbeheerders zelf aan) is er te veel gecontracteerd vermogen vergeven. Door bij de vorming van een GTO te kijken naar historische pieken kan een netbeheerder deze historische fout proberen terug te draaien. M.a.w. een netbeheerder kan een GTO gebruiken om het te veel vergeven GTV te verlagen. Het verhogen van het GTV was altijd een verdienmodel van de netbeheerder. Eén keer een overschrijding van je kW-max leidde tot een hoger gecontracteerd vermogen en daarmee tot meer inkomsten voor de netbeheerder en hogere kosten voor de gebruiker van de aansluiting. Binnen een GTO lijkt nu het omgekeerde aan de hand. De netbeheerder dwingt bedrijven collectief naar een laag niveau van gecontracteerd vermogen.

Het is oneerlijk dat deze historische fout nu (ongezien) langs de GTO recht wordt gezet, op rekening van de bedrijven. Wij willen graag duidelijke criteria voor het vaststellen van het groepsvermogen in een GTO en duidelijke criteria van de netbeheerder, die niet neer komen op het herstellen van fouten uit het verleden om een nieuw aangevraagd groepsvermogen te weigeren. Het moet ons inziens zelfs mogelijk zijn om voor een GTO fysieke aanpassingen in het net te doen. Kleine aanpassingen lokaal zullen goedkoper zijn dan grote ingrepen op een hoger niveau.

6 Wij hebben de zorg dat kleinverbruikers die grootverbruiker willen worden buiten de boot vallen

Kleinverbruikers die grootverbruiker willen worden om als grootverbruiker deel te nemen aan een GTO vallen in de praktijk nu vaak buiten de boot. Soms komen ze eerst op een lange wachtlijst, waardoor de GTO al lang gevormd is of juist veel vertraging op loopt. Ook komt het voor dat de nieuwe grootverbruiker fysiek op de verkeerde plaats op het net terecht komt waardoor hij niet meer kan deelnemen aan de GTO.

Wij pleiten ervoor een kleinverbruiker in deze situatie mee te laten praten in de vorming van een GTO en na vaststelling van de mogelijke GTO te bepalen wat en waar de fysieke vergroting van de aansluiting van de KV naar GV gedaan kan worden. Dus eerst de vorming van een GTO faciliteren en dan de blokkades oplossen in plaats van andersom.

7 Wij zouden graag zien dat de GTO en het ontwerpbesluit bij gaan dragen aan grotere transparantie en systeem-brede samenwerking

Veel van de onvrede en frustratie die er momenteel in de sector (en ver daarbuiten, we hebben allemaal energie nodig) is, wordt veroorzaakt door het gebrek aan transparantie. Er is een gezamenlijk probleem, die haar oorsprong heeft op systeemniveau. Meer inzicht in de stand van zaken en meer gezamenlijkheid in het analyseren van de problematiek en in het komen tot oplossingen zijn een randvoorwaarde om de transitie weer vlot te trekken.

Een voortgaande monitoring en dialoog op dit punt, ter lering en niet ter beschuldiging, zouden ons inziens een waardevolle aanvulling op het Ontwerpbesluit kunnen zijn. Hierbij kan *bijvoorbeeld* gedacht worden aan informatie als: Wat is per netbeheerder de verhouding tussen het GTV van de groep en de individuele leden? Hoe snel worden GTV en GTO gerealiseerd? Wat zijn de redenen van verschillen tussen netbeheerders?

Namens de deelnemende hubregisseurs aan de Drentse CoP voor energiehubs,

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

[Redacted name]

T + [Redacted phone number]
E [\[Redacted email\]@studiholon.nl](mailto:[Redacted email]@studiholon.nl)